

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVII. évfolyam

11. szám

Komárom, 2016. november

Ára 35 cent

SZÁL NE MARADJON ELVARRATLAN!

„Ti is legyetek készen...” (Lk 12,4).

Már vártam, hogy vége legyen októbernek. Ez az egész hónap nem szólt másról, mint szabadságharcokról.

Sokszor már terhes volt számomra az emlékezés, vagy az, hogy minden a szabadságról szólt. Itt volt először is október 3-a. A német nemzet számára az újraegyesítés dátuma, a magyar nemzet számára egy népszavazás. Egyik ismerősöm hívta fel a figyelmemet arra, hogy ez a voksolás az önrendelkezésünkről is szólt. Az volt a kérdés, hogy szabadon és magunk döntünk-e nemzetünk sorsáról, vagy mások diktálnak nekünk. Ismert az eredmény.

Majd következett október 6-a, emlékezés a szabadságharcunk meggyalázására. Még egy utolsó rúgást kaptunk a győztestől. Ezt követően október 23-án az '56-os forradalom és szabadságharc hatvanadik évfordulóját ünnepeltük. Emlékeztünk pár nap szabadságra. Felmerült bennem a kérdés: vajon méltóképpen emlékezett az utókor? Nem nagyon értettem, hogy miért volt szükség az ünnep átpolitizálására. Kész, az október elmúlt!

A november eleji mindenszentek és halottak napja mindig megadja az alaphangját a hónapnak. Igaz, hogy ez a két esemény sokszor rohanással telik. Szaladunk egyik temetőből a másikba. Koszorúinkkal loholunk a sírok között. De rohanásaink közepette azért elmondhatjuk, hogy ezek a temetői megemlékezések sokkal inkább fordítják figyelmünket saját magunkra.

Persze először is elhunyt szeretteinkre gondolunk, majd egy szempillantás alatt átfut a gondolat a fejünkben: ma mi emlékezünk, holnap talán majd rólunk fognak megemlékezni.

A „Ti is legyetek készen...” jézusi figyelmeztetés aktuális.

Ez a készenlét nem kell, hogy görcsös legyen. Nem kell, hogy lekösse minden pillanatunkat. Inkább jelentse azt nekünk, hogy ha indulnunk kell, ne maradjon elvarratlan szál az életünkben. Természetes, hogy vannak be nem fejezett dolgaink. Gondoljunk csak bele, ha most nem tudnánk folytatni például egy ház építését, tudnák-e folytatni az itt maradók? Világos és jól kommunikált-e előttük a cél? Ha igen, akkor készen állunk.

Ezek csak apró dolgok, de mi újság a nagyobb kérdésekkel? Gondolok itt családi és személyes vitákra. Jó, ha lezáratlanul maradnak? Nem hiszem! A személyes témák mellé felsorakoztathatjuk az Isten és közted levő lezáratlan kérdéseket is. Jó, ha lezáratlanul maradnak? Nem hiszem! Készen lenni nem halogatást jelent, hanem aktivitást. A novemberi hónap kitűnő időszak arra, hogy a „készenléti listáidat” ren-

dezdesd. Pont úgy, mint egy nagyobb utazás előtt szoktuk: listánk van a fontos teendőkről és a bepakolni szükséges dolgokról.

A „Ti is legyetek készen...” felszólítás aktualitása advent időszakában is megmarad. Hiszen advent nemcsak karácsony és a kis Jézus várása, hanem a feltámadott Jézus dicsőséges visszajövetelének a várása is. Nem hagy bennünket nyugton ez a készenléti kérdés.

De ez így is van rendjén. Hiszen ezt nem lehet csak úgy letudni. Ezt mindig naprakészen kell tartani.

Várva a találkozást. „Boldogok azok a szolgák, akiket az úr, amikor megérkezik virrasztva talál” (Lk 12,37a).

Bihari Richárd

Füle Lajos
Úr Jézus, jövel!

„Bizony hamar eljövök,
Ámen. Bizony jövel
Uram Jézus!”
Jelenések 22,20

Hányszor másra várunk,
S fáj, hogy nem jön el.
Nőttön nő hiányunk...
Úr Jézus, jövel!

Hol az élet gondja,
Hol felhő főd el,
S lelkünk félve mondja:
Úr Jézus, jövel!

Szánd meg árva néped
Távol és közel,
Lásson újra Téged!
Úr Jézus, jövel!

Szánd meg, aki kérdi:
Ó, mikor jön el
Országod, az égi?
Úr Jézus, jövel!

Az ÚR színe előtt

Szerető Istenem, későn kezdtelek szeretni! Bennem voltál, én meg kívül kerestelek, s torz mivoltommal belerohantam ékes teremtett világodba. Velem voltál, s én nem voltam Veled. Azután felharsant hívó szózatod, megtörted lelkem siket csendjét, kigyulladt sötétségemben ragyogó világosságod, s elűzted belőlem a vakoskodó homályt. Illatod kiáradt, beszívtam, s most utánad lelkendezem. Ízleltelek, éhezel, szomjúhozlak; megérintettél, s íme, áttüzesedtem a vágyakozástól békéd után! Feléd vonzódom, Igazság és Ártatlanság, a Te tiszta fénnel ragyogó és örökké kívánatos teljességed hibátlan szépségéhez. Te vagy a mi teljes megnyugvásunk és zavartalan életünk. Aki Hozzád eljut, belép Ura örökébe, nem kell félnie, és jó sora lesz a legjobbnak birtokában. Eltávolodtam mellőled, én Istenem, igen messze elbolyongtam ifjúságomban a Te erősségedtől, s inséges pusztasággá lettem önmagamban. Óh, Istenem, fölséges a Te magasságod, s igen mély titkaid mélysége! Mindenhol vagy, mégis, jaj, de nehezen botorkálunk vissza Tehozzád!

Augustinus Aurelius

kellett költöznünk. A munkámmal kapcsolatos feladatok, a hivatali és lakhatási dolgaink intézése mellett természetesen egy számunkra nagyon fontos dolgot is rendeznünk kellett: hova fogunk templomba járni?

Először az eszünk szerint választottunk: a lakásunktól háromszáz méterre volt egy evangélikus gyülekezet, így logikus volt, hogy az első vasárnapon odamenjünk. Nem volt ott rossz, de mégis... nem vagyunk az evangélikus liturgiához szokva. Megegyeztünk, hogy nem ez lesz a mi gyülekezetünk.

Ezek után a szokás, a tradíció szerint próbáltunk dönteni – elmentünk egy református gyülekezetbe, a város központjába. A református templom a jelentőség-teljes Hugenották téren állt. Nagy, ősi épület egy nagy tér közepén. November vége volt, a mostanihoz hasonló idő lehetett. Istentisztelet előtt érkeztünk, bementünk a templomba és... tényleg úgy éreztük magunkat mintha itthon lettünk volna valamelyik templomunkban. De ezt most nem jó értelemben gondolom. Az igazság az, hogy a feleséggel és a két kislánkkal mi voltunk talán az egyedüli fiatalok. Hogy lett volna ott a korosztályunkból még valaki – nem is emlékszem. Az istentisztelet után mindkettőnk számára

(Folytatás a 3. oldalon)

A három templom története egy presbiter életében

Őnök miképp élik meg az adventet? Ne feltétlenül a karácsony előtti rohanásra, a munkaszüneti napokra gondoljanak, vagy az aggodalomra, hogy győztük-e karácsony előtt...

Advent legyen az öröm ideje – hisz Isten Fiának a születésére emlékezünk. Nem tudom, Őnök hogy vannak ezzel, de bevaló, engem sokszor – ennek az örömnak

Évente egyszer be tudjuk hozni az embereket a templomba. De mit kellene tenni, hogy ők nap mint nap, hétről hétre járjanak Istenhez? Bármennyit is gondolkodom a válaszon, mindig Jézus szavaihoz jutok, Aki azt mondta tanítványainak: „Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében,

ellenére – időről időre, előbb vagy utóbb, de egy pillanatra elfog a szomorúság. Örülök, hogy szenteste sokakkal találkozom a templomban, kedvesek vagyunk egymáshoz, jót kívánunk egymásnak – ezek nagyon szép pillanatok. Templomaink ilyenkor jobban tele vannak, mint egyébként. Azok is eljönnek, akik máskor nem járnak templomba. Örülök, hogy ott vannak, de egy vagy két hét múlva szomorú vagyok, hogy már nincsenek ott. Miért van ez így? Miért történik ez?

tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,18–19). Mert az ilyen egyházban, az ilyen gyülekezetben a Szentlélek lesz az, Aki bevezeti a megfelelő időben ezeket az embereket, és Aki úgy hat, hogy azok az emberek ott is maradnak. Ezt egyszer én is átéltem. A három templom történetének hívom az esetet.

Abban az időben történet, amikor a hivatásom miatt egy időre Németországba

(Befejezés a 2. oldalról)

nyilvánvaló volt, hogy itt sem fogjuk jól érezni magunkat.

Nem segített sem az ész sem a szokás, végezetül mindezt megoldotta a Szentlélek. Karácsony előtt egy baptista gyülekezetnek kis sátra volt a város főutcáján, hogy a forgatagban hirdessék az evangéliumot. Emlékszem, hogy amikor beléptünk a gyülekezetbe, mindketten tudtuk: nem kell tovább keresnünk.

Az ajtóban egy ember állt, aki mindenkit üdvözölt, aki érkezett. A gyülekezeti tagokat úgy, mint régi, az újakat pedig mint jövődöbéli barátokat. *Jó napot kívánok! Robertnek hívnak és szívélyesen üdvözlöm Önöket nálunk.* Bevezetett minket, mindent megmutatott. Az istentisztelet előtt a lelképásztorral is találkoztunk, aki rögtön azt mondta, milyen szívesen meghívna minket ebédre, de pont a kislányuk születésnapját ünneplik, úgyhogy vendégeik vannak. (Hányszor volt Önnek már alkalma egy asztalnál ülni a lelkészével?)

Érdeklődött, honnan érkezünk, honnan szereztünk róluk tudomást, most hol lakunk és miben lehetnek a segítségünkre. Ahogy tapasztalták, hogy a némettudásunkkal még probléma van, azonnal szereztek valakit, aki fordította számunkra angolra az igehirdetést.

Az istentiszteletek énekekkel kezdődtek. Nem volt orgona, hanem egy klasszikus zongora. Kívánnám Önöknek, hogy meghallják, ahogy azok az emberek énekeltek! Nem voltak sokan, lehet, hogy mint a mi gyülekezeteinkben (hatvanan-hetvenen), de mostanáig emlékszem azokra a dicsőítésekre. Nem számított rendkívüli dolognak, amikor két szólamban énekeltek – ahogyan az az énekeskönyvükben is szerepelt. És mindeközben minden a kotta szerint! Megkérdeztem egy idősebb kínai hölgytől, hogy rendelkezik-e zenei képzettséggel. Nemlegesen ingatta a fejét.

A gyülekezetnek volt egy rendszere, mely szerint minden korosztályról gondoskodtak. A fiatalabb hölgyek elmentek a gyerekekkel gyermek-istentiszteletre, melyet két-három korcsoport szerint tartottak. Egy idősebb, nyugdíjas hölgy feladata volt ezeknek a fiatalabb asszonyoknak a „felügyelete”, ő törődött velük. Az idősebb fiatalok gondoskodtak az ifisekről, akikkel kirándultak, táboroztak. A lelkész és a presbiterok pedig ezekről a fiatalokra viseltek gondot, akikkel közösen jártak szolgálni.

Ez volt, ami a gyülekezetet önmagát jelentette, de nem feledkeztek el a környező világról sem. Minden karácsony előtt volt sátruk a főutcán, ahol az evangéliumot hirdették és hívták az embereket templomba. A gyülekezetnek volt kettő vagy három misszionárius házaspárja, akik a világ kü-

A három templom története egy presbiter életében

lönböző pontjain szolgáltak. Őket a gyülekezet támogatta és örültek a híreknek, amiket kaptak tőlük, természetesen az imahátteret is biztosították a számukra.

Az első, presbiterok számára rendezett konferencián, amelyen részt vettem, pár évvel ezelőtt volt Petőszinyén. Azért emlékszem rá, mert ott váratlanul tolmácsolnom kellett egy holland presbiternek, aki egyházának tapasztalatairól beszélt. Mind a mai napig emlékszem az első szavaira. Kiállt az emberek elé, és ezt mondta: *Látom, hogy elhozták az Énekeskönyvüket. Ez kitűnő! De mi Hollandiában a Bibliánkat viszik a templomba.* Ez volt a fő oka annak, hogy miért maradtunk abban a gyülekezetben, ahová a Szentlélek behívott. Mert az igemagyarázatok kitűnőek voltak ott! És tudják, mi az érdekes? A gyülekezetnek két lelkésze volt (az egyik már nyugdíjas), de még így is fele időben a gyülekezet presbiteri prédikáltak. A gyülekezet presbiterinek ez a valódi feladatuk – legyen lelki vezető!

olyanok is, akik nem keresztyének, nem ismerik Krisztust. Sokan eljönnek, sokféle gondolattal, otthoni problémákkal, amikkel nem tudnak mit kezdeni. Számunkra ez egy csodálatos lehetőség, ha megközelíthetjük őket és – a mi Urunk szava szerint – vethetjük az Igét, a magot, mely, ha jó földbe hull, teremni fog.

Elkezdődik az ajándékok utáni futkosás, lehet, Öntől is megkérdezzük: mit szeretnél kapni karácsonyra?

Én csak egyet szeretnék. A Szentírásból ismerjük Simeon történetét, aki azt a kijelentést kapta a Szentlélektől, hogy nem hal meg addig, míg nem látja meg az Úr Krisztust. Milyen lehetett az ő adventje? Hiszen annak vége az ő halálát jelentette: ha meglátja az Urat, akkor az ő élete befejeződik... Jézus születése utáni nyolcadik napon a Lélek elhívta a templomba. Mit érezhetett Simeon? És mégis: Simeon a karjába vette a kis Jézust és áldotta az Istent: „*Most bocsátd el, Uram, szolgádat beszéded szerint békességgel, mert meglátták szemeim*

„Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...”

(Mt 28,20a).

Teljességében értették az igét, hogy mindannyian tanítványok, nem csak azok, akiknek papírjuk van erről. „*Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet...*”. Továbbá azt is értették, hogy néha a prédikátornak is szüksége van arra, hogy leüljön és a hallott igemagyarázatból erőt merítsen.

Nem csupán egyszerű prédikációk voltak azok, hanem tényleg Isten szavának magyarázata volt. Nem elmélkedés valami témáról, de Bibliamagyarázat úgy, ahogy kell. Az emberek éberem, feltöltődve, gyakran a problémáikra kapott biblikus megoldásokkal mentek ki a templomból.

Hogy miért említem mindezeket? Mert advent van, heteken belül megtelnek a templomaink, lesznek az emberek közt

üdvösséget, amelyet elkészítettél minden nép szeme láttára, hogy megjelenjék világosságul a pogányoknak, és dicsőségül népednek, Izráelnek.”

Arra vágyom, hogy egy olyan ember történetét halljam, aki adventkor elment a templomba, és ott üdvösséget talált. Vágyom arra, hogy templomainkban olyan szavak hangozzanak, amelyeket Pál írt le a galatákhoz szóló levelében: „*nem kívánok mással dicsekedni, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztyével*”. Továbbá még arra vágyom, hogy rajtunk mindannyiunkon látható legyen a megváltás, mely számunkra adatott – a legnagyobb ajándék, melyet ingyen kapunk – kicsiknek és nagyoknak, fiataloknak és időseknek.

Pavol Gurbal'

A református egyházkerületek egyesítése a XVIII. században Kényszerhelyzet, amit eleink megoldottak

Gazdag irodalma, egyházi és világi jegyzőkönyvi anyaga van a XVIII. századi két dunai (dunántúli és felső-dunamelléki) egyházkerületnek. A királyi parancs ellen semmit sem tehető kényszerhelyzet hozta létre ennek a két egyházkerületnek az egyesítését, amelyeknek pedig a XVI. századtól fogva külön püspökeik voltak.

A külső pusztulás, a folytonos üldözések miatt gyülekezeteiben megfogyatkozott mind a két egyházkerület. A Gyórtól nyugatra fekvő egész területen az üldözéseket követően református egyházaink megszűntek, harangjaink elnémultak. A lakosok nagyobb része kiköltözött biztonságosabb helyekre. Püspöke sem volt a tulajdonképeni dunántúli egyházkerületnek, mert szuperintendensét, Hodosi Sámuelét még 1710-ben kiűzték Veszprémből. Az esperesek, s helyetteseik tisztelték, hogy felügyeljenek a jó rendre, s a felmerülő egyházi ügyeket a törvény szerint elintézzék.

Rom és pusztulás

III. Károly vallásügyi rendelete egy újabb üldöztetési hullámot indított el. (A Pápai Református Levéltár erről az időszakról kutatható, hiteles anyaggal rendelkezik.) 1732-ben a régi dunántúli egyházkerület anyaegyházainak a száma még 138 volt. Számtalan településről kiűzték a prédikátort, s erőszakkal elvették a templomot. Rom és pusztulás jelzi a régi dicsőséget. Az őriszentpéteri anyakönyvben ezt olvassuk: „Az 1732. esztendő siralmas gyásszal borította be ezen szegény őrségi tartományokat... Katonai karhatalommal úgy vették el a mi ékes, református templomainkat, mintha azok valami ellenséggel megrakott, török várak lettek volna... Az év november 18-án a kerczeit, majd a hodosit, a szentpéterit, a nagyrákosit ugyanakkor a hegyhátit, és a kemenesaljai lutheránus templomokat is – úgyhogy magában Vas vármegyében 40-nél több templomot vettek el... Lelkészeinket és tanítóinkat a parókiális házakból kiverték és elhajtották.” Ugyanilyen szomorú látvány tárul elénk, ha a felső-dunamelléki egyházkerület 92 anyaegyházközségének jegyzékét nézzük. Pedig itt még püspök is volt, Kocsi Major István, szőnyi lelkész regnált az egyházmegegyezés felett.

1732. szeptember 15-én egy vármegyei rendelkezés nyomán egyes lévitákat (pl. Neszmélyi Jánost Dunamocson, Vörös Mihályt Búcsón, Tállyai Jánost Bátorkeszin, Jóba Istvánt Kisújfalun) eltöltöttak a vasár-

napi prédikálástól, s a mindennapi könyörgéstartástól. Pozsony vármegyében pedig uralkodói okmányra hivatkozva az alistáli, a hodosi és a deáki református templomot vették használatba a katolikusok. A barsi egyházmegegyezésben volt a legdrámább az 1733. esztendő. Az alábbi települések protestáns gyülekezeteiből üzték el a lelkészeket, a templomokat pedig bezárták: Ágó, Kis-Salló, Málás, Szódó, Sáró, Kis-Kálna, Várad, Nagyod, Szecse, Óvár, Ladány, Lök, Mohi, Pél, Besse, Baracska, Pozba, Bajka, Kis-Endréd. A vármegye törvényhatósága megkereste ez ügyben a Helytartótanácsot, részletes jelentést küldve, s megoldást várva. 1733. június 15-én megérkezik a királyi rendelkezés, mely mindennemű katolikus akciót leállít. Az egyházmegegyezési levéltár anyagából tudjuk, hogy a lelkészek visszatérhettek szolgálati helyeikre, a templomokban hirdetve Isten Igéjét.

Két egyházkerület egyesült

1710 óta a Dunántúli Református Egyházkerületnek nem volt püspöke, így 1733-ban azt döntötték, hogy egyesülnek a Felső-Dunamelléki Református Egyházkerülettel. Február 17-e és 18-a közt ez meg is történt. Etén találkozott Kocsi Major István püspök, Deáki István, veszprémi esperes, valamint Hosszúfalusi Márton, mezőföldi tanácsbíró, s az összejövetelen az egyesülésre vonatkozólag megállapodtak. A sajátos szempontokat és elvárásokat figyelembe véve többek közt elfogadták, hogy az egyházmegegyezés közül a veszprémi legyen a régi, történelmi állapotába visszaállítva, s legyen egy főesperese, aki, ha a püspök a Vértesen felülről, a Komáromhoz tartozó egyházmegegyezésekből kerül ki (az utazással járó veszélyek miatt) legyen helyettese. A pápai esperes is a veszprémi püspökhöz, vagy helyetteséhez fordulhatott a szükség, vagy éppen az idő alkalmatlan volta miatt. Az új egyházkerület neve Dunántúli Egyházkerület lett.

Az egyesüléssel kapcsolatos döntéseket a Peremartonban tartott egyházkerületi gyűlés 1736. június 29-én megerősítette. (A korábbi két egyházkerület egyházmegegyezéseinek vezetői, esperesek, helyetteseik, protestáns nemesek, továbbá a helyi prédikátorok voltak jelen.) Egyhangúlag kijelentették, hogy Kocsi Major Istvánt a Dunántúli Református Egyházkerület püspökének (tiszteletdíját évi 30 forintban állapították meg), Kenessey Istvánt pedig ezen egyháztest főgondnokának ismerik el.

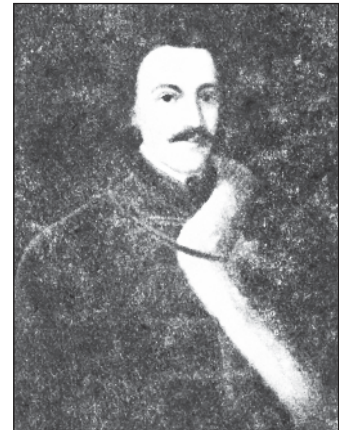
Kenessey István hihetetlenül gazdag, világi, alkotói pályát kapott Urától, mindközben hűséggel kitartott a reformáció genfi irányzata mellett is. Portréját nem engedte elhalványulni a történelem. Születésétől, életútja minden fontosabb állomásáról, eseményéről tudunk. Aki Krisztus keresztyéből kap világosságot, attól nem lehet elvenni a fényt! Aki ismeri a kort, s az 1740–1780 között uralkodó császárműt, III. Károly lányát, az rácsodálkozik Isten logikátlan logikájára: Mária Terézia a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnokát, Kenessey Istvánt királyi tanácsosi címmel tüntette ki.

73 éves korában halt meg, 1750. február 23-án. Temetése március 2-án volt Torkos Jakab püspök igeszolgalatával. Az élet, és a történelem Istene pedig új szolgát hívott el a kerület élére...

Nagy Lajos

Kenessey István

Középnemesi családból származott, élete végén a Dunántúl egyik legnagyobb földbirtokosának számított. Mezőlak község is tulajdona volt, Badacsonyban jelentős szőlőbirtokokkal, többek között Pápan és Szentgálon is házzal rendelkezett. Az 1711 utáni vallásügyi harcokban a dunántúli protestánsok képviselőjeként részt vett az

állásponytjának kidolgozásában. 1712 és 1729 között több alkalommal is Veszprém megye követe volt az országgyűlésben, az 1715. évi országgyűlésen vallási ügyekben választmányi tag volt. 1734 után a Dunántúli Ref. Egyház főgondnoka. 1743-ban feleségével, Szondy Zsuzsannával koruk egyik legjelentősebb alapítványával teremtették meg a Pápai Ref. Kollégium alapításának és működésének feltételeit. 1744-ben királyi tanácsosi címet kapott.

Tökéletes pajtás

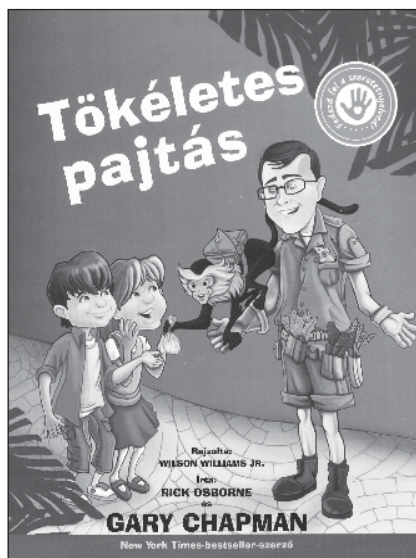
Különleges módját ajánlja ez a könyv annak, hogy jobban megismerhesse a szülő a gyermekét, esetleg a gyermek önmagát.

Egy ikerpár – Dani és Dorka – születésnapjának ünnepsébe csöppenünk a mese kapcsán. Rendkívüli élményben és ajándékban részesülnek, hiszen egy állatparkban, a barátaik és kedves állatkák közt zajlik a napjuk. Ráadásul az az ígéret is beteljesedni látszik, hogy mindenki egy-egy háziállattal megajándékozva mehet majd este haza. Hogy ki milyen állatot fog kapni? Hát pont egy hozzáillőt. Mert az állatpark Geri bácsijának volt egy bevált „Gazdi-pajti párosító játéka”.

Mivel a bácsi tudta, hogy ahány ember, annyi féle: más-más a szeretetnyelvük. A viselkedés, gondolkodás domináns jelei megmutatják, hogy az öt szeretetnyelv közül ki melyiket „beszéli”. Így tudta meg Dani, hogy övé a szíveségek szeretetnyelve, Dorkának pedig – mivel szívesen tölt időt azokkal, aki-

ket szeret –, a minőségi idő a szeretetnyelvre.

A könyv végén egy szeretetnyelvetes is található gyerekek számára, mely-

nek segítségével ki-ki kinyomozhatja, gyermekének mi a domináns szeretetnyelve.

Kis Lucia

(Harmat, Budapest, 2016)

Bibliaolvasó kalauz 2017

A reformáció jubileumi évében is megjelenik egyházunk saját készítésű kiadványaként a Bibliaolvasó kalauz.

Ez lesz a 11. évfolyama a napi igemagyarázatokat és fohászokat tartalmazó könyvecskének. Igemagyarázattal Fazekas László püspök, komáromi lelkipásztor; Géresi Róbert püspökhelyettes, abaújszini, perényi, migléci lelkipásztor; Orémus Zoltán esperes, kassai, Tompa Veronika diósförgepatonyi, Szénási Lilla martosi, Lévai Attila csicsói és kolozs-

némai, Sebők János madi, György András somorjai, Vámos Béla felsőpatonyi, Czinke Zsolt bátorkeszi, Somogyi Alfréd esperes, apácaszakállasi és Pólya Katalin párkányi lelkipásztorok szolgálnak.

A 2017. évi Bibliaolvasó kalauz reménység szerint decemberben már átvethető lesz a lelkészi hivatalokban. Az ára változatlanul 2 euró.

Isten áldása legyen az ige olvasóin és megtartóin!

Szokott Ön a Ne vásárolj semmit! Napon vásárolni?

Valószínű, hogy a globális felmelegedés miatt tüzték ki ezt a „Ne vásárolj semmit!” Napot november utolsó péntekjére. De kérдем én: Meg lehet-e ezt az önpusztító veszélyes folyamatot állítani, amelyet a felmelegedés okoz? Előidézhetjük-e mi az északi sarkon azt a hideget, amely fenttartja a jégtáblákat a jegesmedvék lába alatt? Szerintem nem, esetleg lelassítani lennénk

képesek. Nemrég olvastuk és tanulmányoztuk a Róma 16,4-et a Bibliaolvasó vezérfonal szerint, ennek alapján, azt gondolom: valaki minden pénteken bójtől az Úrért, mások pedig az Úrért bármi ehétőt elfogyasztanak az említett napon. Bárcsak mindenki az Úrért tenne mindent, akkor el tudnánk fogadni az egyiknek és a másoknak is a napját, étkezési és vásárlási szokásait. Ha szükség lesz rá, én november utolsó péntekén is elmegyek az üzletbe vásárolni – az Úr Jézus Krisztusért.

Végző László, megyercsi lelkipásztor

Régen – az 1980-as és a korai 1990-es években – teljesen természetes volt a számunkra, hogy volt egy nap a héten (vasárnap), amikor zárva voltak az üzletek. „Rákényszerültünk” arra, hogy azt a napot ne a vásárlás gondja-öröme töltse ki. Ma, napjaink szerves részét jelenti a vásárlás, családi programnak is választják a közös plázaténfergést. Hozzánk is lassan, de biztosan elérkezett a karácsonyi örület, melynek nem titkolt szándéka a vásárlási kedv megnövelése. Elvész a tartalom, szóba sem kerül, hogy az Ige testté lett, marad az üzlet, az ügyes marketing. Ha csak egyetlen napra is (november utolsó péntekén), de sikerül megállni, hogy ne ennek a nem túl okosan leplezett üzleti lépésnek legyünk rabszolgái, az egy lépéssel már közelebb visz a tudatos életvitelhez.

Györky Szilvia,
alsómihályi lelkipásztor

*
A Harmat Kiadó munkatársai Olvasóink irányában a szívességek szeretetnyelvén szólnak. Abban a kiváltságban lehet részünk ugyanis, hogy a recenziált könyvük kapcsán feltett kérdés helyes beküldői közül hárman megkaphatják az ajánlott könyvet. Köszönjük Nekik!

Feladvány

A szeretetnyelv hány fajtáját alkotta meg Geri bácsi?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **december 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolny Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A szeptemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy *Nehémiás Súsán várában kapta a hírt, onnan indult újjáépíteni Jeruzsálem várfa-lait*.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Baka Andrásné** (Farnad), **Fazekas Anna** (Zselíz) és **Palásti Aranka** (Léva).

Mindhárman a *Bibliai történetek gyermekeinknek* című könyvet kapják ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

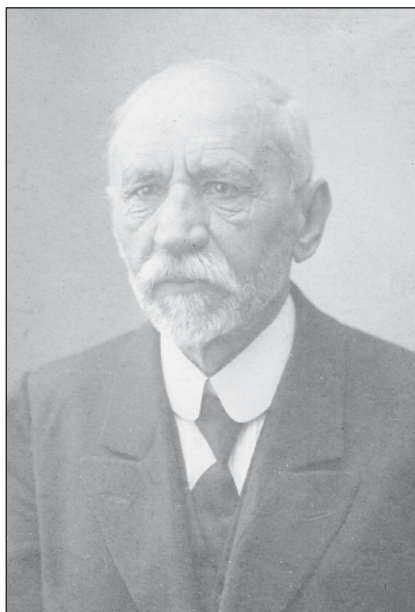
„A magam lelkén átszűrve adtam” 90 éve jelent meg Pálóczi Czinke István énekeskönyve

Az ún. Pálóczi-féle Énekeskönyv összeállításának és megjelenésének körülményei híven tükrözik egyházunk akkori állapotát: a lelkiület és lelkiesség erejét, s az államhatalom által gúzsba kötött, kiéheztetett egyház nyomorúságát.

1923 júniusában, a lévai törvényhozó zsinatunk határozta el, hogy szükség van egy új református énekeskönyvre. De miért is? A csehszlovák állam arra kötelezte egyházunkat, hogy minden kapcsolatot szakítson meg Magyarországgal. Lehetetlenség volt az egyházi irodalom – így az énekeskönyvek – behozatala. Írja is Pálóczi Czinke István az „új énekes” bevezetőjében, hogy „*gondoskodnunk kellett nekünk is a lelki szükséglet kielégítéséről, hogy istentiszteletünkben és vallásitanításunkban zavar ne álljon be*”. Az irodalmi vénával megáldott püspök-lelkész egyfelől az igényesség, másfelől a gyakorlati használhatóság szempontjait vette figyelembe munkája során. Az igényességben a tartalomra, tantisztaságra és az énekelhetőségre figyelt. Az ismert zoltárszövegeket – prozódiai szempontok alapján – átírta. A gyakorlati használhatóságnál azt tartotta szem előtt, hogy ismert, énekelte zoltárokat és könnyen tanulható új dicsőreket írt, íratott és válogatott össze 25 szerzői ív terjedelemben. A dallamok ismertsége is fontos volt számára. (Nem kevés vita árán állt csak el pl. attól, hogy az egyik új temetési éneknek ne az „*Egy rózsaszál szebben beszél*” legyen a dallama.) S a harmadik szempontnál sem feledkezhetünk meg: egyik munkatársával való levélváltásából tudjuk – aki nem volt híve az új dallamok bevezetésének, mivel szerinte „*vannak évszázadok óta megszentelt egyházi dallamaink*” –, hogy Pálóczi azért akart új dallamokat is az Énekesbe, mivel a régiéket „*hibája, hogy nem magyarok. Mi pedig magyar énekest adunk ki*”.

E szempontok nyomán kerültek be kortárs, akkor élő személyek dallamai és versei is a Pálóczi-féle Énekeskönyvbe. A dicsőretek szerzői között találjuk pl. dr. Kersék János ügyvédet, a barsi egyházmegye akkori gondnokát, vagy Szabolcska Mihály költő-lelkészt. Maga Pálóczi Czinke 30 énekszöveget jegyez.

Kétévi intenzív munka után érkeztek meg az első szerzői ívek a beregszászi Kálvin Nyomdába. Ez azonban nem azt jelenti, hogy Pálóczi csak ekkor kezdett foglalkozni az egyházi énekekkel. 1925 nyarán írja Bertók Béla püspöktársának, hogy „*a megbízás értelmében az új magyar énekeskönyvet, valamint annak az összes előmunkálatait és próbakiadásait, valamint az erdélyiek új énekeskönyvét is áttanulmányoztam, kijelölt bírálómim elfogadható és indokolt észrevételeit tekintetbe vettem s az egészet a magam lelkén átszűrve adtam sajtó alá. Tehát 40 évnyi előkészületet használtam fel s így csak látszólagos, hogy gyors munkát végeztem*”. Ugyancsak Pálóczi Czinke levelezéséből tudjuk, hogy a nyomda- és pénzhány miatt sok-sok kompromisszumba bele kellett mennie.

Pálóczi Czinke István

Így például az, hogy az Énekes ismert dallamainak kottaképeiben csak fél hangjegyek vannak, kimondottan anyagi okokra vezethető vissza. Jóval olcsóbb volt így elkészíteni a nyomókliséket. Pálóczi elfogadta ezt, mondván, hogy az ismert dallamokat úgyszólamint rendszeresen fogják vezetni a kántorok, akik – főleg faluhelyen – nem is biztos, hogy tudják olvasni a kottát. Ki tudja, lehet, hogy ennek (is) köszönhető a sok helyen ma is tapasztalt ún. vontatott, „mázsás félhangokkal” menő éneklésünk...?

Az Énekes első ívei már könyvlapokba voltak hajtogatva, amikor Pálóczi még mindig küldte az új énekeket és a

javításokat a nyomdának. 1925 őszén már készen volt a szerzői anyag, s a nyomda nagyon kérte a püspököt, hogy már ne küldjön több éneket és változtatást, mert éppen elérték a kívánt terjedelmet.

A püspök nemcsak szerkesztője és társszerzője volt az énekeskönyvnek, hanem „menedzsere” is. Számos körlevél révén előfizetőket gyűjtött, hogy a templom egerénél is szegényebb egyház ki tudja fizetni a nyomdát. Annyira nem volt pénze az egyháznak, hogy az előlegre a Phönix Biztosítótól szeretett volna kölcsönt felvenni a püspök, de a biztosító ilyen célra nem adott 50 ezer koronát. Lecsökkentették az eredetileg tervezett példányszámot is 100 ezerről 50 ezerre, majd végül 20 ezerre. Háromféle kivitelezésben készült az új Énekes. A nagyobb méretű, 11x18 cm-es első kiadásból 10 ezer példány készült vászonkötésben. A kisebb méretűből, ami 9x11 cm-es volt 7 ezret vászonkötésben és 3 ezer példányt aranymetszéssel, bőrkötésben adtak ki. Ez utóbbi miatt Budapestről ment egy szakember a nyomdába, hogy betanítsa a beregszásziakat a bőrkötésre és az aranymetszésre. 1926 októberében 15 ember dolgozott 24 órás műszakban az énekeskönyvek kötésén, hogy minél hamarabb teljesíthessék a megrendeléseket. Az első vászonkötésű szállítmányt – 959 darab új Énekeskönyvet – a gömöri egyházmegyébe postázták, majd a barsi gyülekezetek rendelése következett. Egy év alatt el is fogyott a Pálóczi-féle Énekeskönyv első kiadása. 1927 decemberében már csak a bőrkötésűből volt pár darab a nyomdában.

Az egész terjesztést az egyház végezte. Az új Énekesekhez kizárólag a lelkes hívatatok útján lehetett hozzájutni. Pedig néhány könyvkereskedő (jó üzletet sejtve), szerette volna forgalmazni a kiadványt, de Pálóczi Czinke István határozottan nemet mondott erre a lehetőségre.

Mára ezek az énekeskönyvek polcra kerültek, parókiális könyvtárakban porosodnak, kikoptak a mindennapi használatból. Elkészülése, s főleg tartalma, ma már inkább magának Pálóczi Czinke Istvánnak a lelkiességét, hatását és nagyságát bizonyítja.

Somogyi Alfréd

A kapcsolatrendszer ajándék tarso-lyában a közvetlen érintés a legextrémebb és speciális nonverbális kommunikációs forma. Szigorúan diszkrét, bizalmas és ezért üzenet-töltete is magas érzelmi töltetű.

Amikor az ember éhes, kielégítetlen biológiai szükségletéről beszélünk, amitől frusztrált (kudarcérezetes) lesz az egyén. Amikor hosszabb ideje van megfosztva a tápláléktól, akkor már deprimált (lehangolt, levert) lesz. Mindezeket konstatálva megállapíthatjuk, hogy a biológiai alapszükségletek kielégítetlenségén kívül, idültlen meg lehet a test, a lélek fosztva az érintésektől. Végzetes hiányok és elhanyagolt életek bizonyítják ezt a tényt.

Azok az emberek, akiket baráti, házastársi kapcsolat fűz egybe, gyakran érintik meg egymást. A maguknak élő, elszigetelten, elefántcsonttoronyban élő, barátságatlan, érdektelen emberek mindentől megfosztják magukat. Érett felnőttek is éhezhetnek és szomjúhozhatnak egy barátságos érintés, szeretetteljes simogatás, ölelés után. Előfordulhat, hogy minél inkább húzódoznak mindentől, annál nagyobb bennük a vágy mindezek után.

A szembeszéd

A szavakon túl a tekintetünkkel is beszélünk, üzenünk, mely egy különleges formája a kommunikációnak. A tekintet iránya, időtartama, a szemhéjak réstávolsága, a pupilla mérete – mind-mind felbecsülhetetlen üzenettel bírnak. Lelki állapotjelző a pupillák mérete, amikor a tekintet valakire irányul, esetleg azok változása,

A kommunikáció rejtelméi (3.)

Az érintések és a tekintetek birodalma

mikor a látómezőbe más valaki kerül. Régi és igaz mondás: „A szem a lélek tükré”, az érzelmi zaklatottság, feszültség, izgalom tágra nyílt pupillák által manifesztálódik. Amikor haragos, dühös, mérges az ember, a szemében szűkre húzódnak össze a pupillák. Mindez tudattalan és őszinte névjegy, melyet akarattal nem tudunk befolyásolni. Elárulják, kihez, milyen szálak fűznek érzelmileg. Ki mit jelent a számunkra, ki milyen érzéseket vált ki belőlünk.

Két ember közti kapcsolatnak egy bensőséges formája a tekintettartás (szerelem első látásra). Magas fokú érzelmi viszonyt

(bizalmat, ragaszkodást, vonalmat rejtnek magukban) árul el két ember kapcsolatáról. A szúrós tekintet negatív és barátságtalan kapcsolatáról árulkodik. Amikor két ember tekintete egymásba akad és úgy dőf, mint a dühös nyílás nyílveesszői. Az ilyen tekintetek élet-halál harcot közvetítenek szavak, tettek nélkül. Megsemmisítők. Szikrát szornak környezetükre a gyűlölettől és a haragtól.

Mindebből láthatjuk és érezhetjük, hogy milyen fontos érinteni, simogatni, ölelni, szeretetteljesen tekinteni szembe azokkal, akikkel az örökkévaló Úr megajándékoz bennünket. **Drenkó Zoltán**

Hogy érhetsz el változást egy kamasszal? (10.)

A fegyelmezés főbb alapelvei

1. Hozd tudomására, hogy amennyiben rajtad áll, tettei következményének teljes mértékű elszenvetését nem fogja elkerülni. Az önpusztító életmód, az önérdekezérelt, felelőtlen szexualitás, a gyöngébbek kihasználása, a lopás, a hazudozás, a kötelességek elmulasztása, az ígérek nem tartása, a társadalmi szabályok felrúgása, a tiszteletlenség fájdalmas következményekkel járhat. Te pedig nem fogod kihúzni a bajból és nem fogod a számára enyhébbé tenni a következményeket. Akkor sem, ha emiatt mindennek elmond, és látszólag mélységesen elítél.

Óriási szabadságot jelent, ha eléggé tudod őt szeretni ahhoz, hogy nem félsz fegyelmezni. Félelem nélkül megmondhatod neki, hogy a lusta és önző magatartás kudarcra íté minden kapcsolatot, amibe belekezd.

Meg fogja érteni, hogy azért nem ingat meg a reakciója, mert most nem rólad van

szó. Jobban szereted őt, mint amennyire a felháborodásától félsz.

2. Sose fegyelmezz indulatból! Tudom, hogy ez is könnyebb mondani, mint megtenni, és én is jó párszor látványosan eszem hasra e téren. Mégis fontos, hogy ne a haragod legyen a fegyelmezésed indítéka. Haragodat csillapítsd azzal a gondolattal, hogy a gyerekek érezni fogja tettei következményeit. Valóban éreznie kell tette következményének teljes súlyát. Ha így jársz el, nem te és a felháborodásod lesz az esemény lényege, hanem a kamaszod, és az, hogy mi a jó neki. A jövője érdekében kényszerülsz arra, hogy fegyelmezd... nem azért, hogy kielégítsd a dühödöt és megtorold a sok frusztrációt, amit okoz.

3. Vésd az eszedbe, vésd a szívedbe: SZOLGÁLAT, SZOLGÁLAT, SZOLGÁLAT! A Bibliában mindennemű hatalomgyakorlás, akár egy ország vezetéséről, akár a munkaadó magatartásáról, akár csa-

ládi kapcsolatokról (férj-feleség, szülő-gyerekek) van szó, a szolgálatról szól, nem az uralkodásról. **A jó vezető nem kihasználja, hanem vezetettjei érdekében használja a pozícióját.** Aki tekintélyt kapott, szolgálatra kötelezett.

A fegyelmezés minden életkorban csak a meghitt, bizalmas szülő-gyerekek kapcsolat közegében válik a gyerek javára! Ha még nincs köztetek ilyen kapcsolat, ne a fegyelmezéssel foglalkozz, hanem először állítsd helyre a kapcsolatokat! Az a következetes fegyelmezés azonban, ami bensőséges szeretetkapcsolat közegében zajlik, akkor is kifogja a szelet gyerekek indulat-vitorlájából, ha korábban nem volt hozzászokva.

Ha szolgáló lelkülettel fegyelmezed, ha nem engeded, hogy a megtorlás, a fájdalom visszaadásának vágya vezéreljen, akkor a fegyelmezés is tovább erősíti és mélyíti a kapcsolatokat.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

A reformáció 500. évfordulójának megünneplésére készülnek a protestáns egyházak. Bátor tettel 1517-ben Luther Márton indította el a tisztulást hozó változást, hisszük: Isten akaratából. Rend bontó, de nem rendbontó volt.

A vitairatnak szánt 95 pont cáfolatával nem jelent meg senki. Luther levelet írt a magdeburgi, majd pedig a brandenburgi püspököknek, és mellékelte a 95 tételét. Az előbbtől választ sem kapott, az utóbbi pedig azt tanácsolta, a saját érdekében hagyjon fel az üggyel. „Hallgattak az összes püspökök, a tudósok és senki sem akarta a macskára rákötni a csengettyűt” – írja Luther.

De a nép körében villámgyorsan elterjedt a latinból németre lefordított, a búcsúcédulák ellen írt tétel sor, „ügszólván tizennégy nap alatt végigfutotta egész Németországot”. Mert akkor már az emberek sokasága döbbsent rá (talán még nem bibliai alapon), hogy valami nincs rendben Tetzl „munkamódszerével”, aki „szemérmetlenül kiáltozta: légy tekintettel édesanyádra, aki a tisztító tűz lángjaiban gyötrődik! Miatad kell neki ezt szenvednie. Miattad, aki pedig már egyetlen garassal is segíthetnél rajta. Óh, jaj nektek a ti hálátlanságotokért, akik Isten kegyelmét megvetitek e csekély ára miatt!”

Luther még ekkor sem elindítója akart lenni egy folyamatnak, hanem, mint egy vészféket meghúzó utas, aki látja, hogy nagy a baj – megállítója. „Amikor írni kezdtem a búcsúcédulák ellen, nem vakmerőségből, se nem elbizakodottságból tettem, hanem amint a búcsúcédulák borzalmasságát láttam, azt gondoltam: irok erről a gonosz dologról. Majd jönnek mások is, akik más tévelygésekről írnak és jobban véghez tudják vinni a dolgot.”

A pápa iránti tisztelete Luthernek ekkor még teljes és állandó volt. Ezért X. Leó pápának is elküldte a 95 tételt, aki 1518. augusztus 7-én elrendelte, hogy Luther hatvan napon belül jelenjen meg Rómában. Nem sok jót ígért az időzés...

Erős vár a mi Istenünk! (IV.) A rend bontó Luther

Tisztul a látás

Luther Márton azáltal, hogy a Szentírás ismerője lett, egyházának más tévedését is észrevette.

„Megtámadta az egyházi átkot. Az egyházi átkot akkor alkalmazták, amikor valaki megsértette az egyház érdekeit. Pl. ha valaki megtagadta a tized beszolgáltatását; avagy valamely város tanácsa egyházi testületeknek bor és sörszállítmányai után vámot követelt s ezeknek a szesz یتالoknak egyházi épületekben történő árusítására is adót vetett ki, avagy egy gonosz tetten rajtakapott papot a világi bíróság elítélni mérésztelt stb. A kiátkozott ember nem vehetett részt az egyházi és polgári életben, nem adhatott el, nem vásárolhatott, az egyházi szolgálatokat vele szemben megtagadták, az emberek előtt megvetendőnek tüntették fel, sőt a vele érintkezőkre is kiterjesztették az átkot, holta után pedig túlvilági gonosz sorsának jelképezésére, mint valami állatot, a temető megszentelt területén kívül, harangszó és áldás nélkül földelték el. A római katolikusságnak ezzel az intéz-

»gonoszág fiát« fogassa el” – olvasható Virág Jenő könyvében.

Bölcs Frigyes választófejedelem is komoly feladat részese lesz: „1518-ban a császár birodalmi gyűlést hívott össze Ágostába. Engem ugyan Rómába idéztek, de Frigyes választófejedelem elment Kajetán bíbornokhoz, aki mint a pápa követe jelent meg és kieszközölte, hogy Ágostában hallgasson ki engem. Így is történt”. Bölc Frigyesnek tehát volt akkora befolyása, hogy kieszközölte a korábbi döntés megváltoztatását: hogy Luther otthjon, Szászországban, Augsburgban állhasson kihallgatói elé. Gyalogosan, egyetlen barát kíséretében és 20 aranyforinttal a zsebében indult el Luther Márton. „Ágosta felé útközben ez volt a hangulatom: »Most meg kell hálnod«. Azt gondoltam, hogy számomra a máglya már elkészítve áll és többször mondtam magamban: »Micsoda szégyent hozok szüleimre!« Így ijesztgetett a testi emberem.”

Kajetán bíboros „nagylelkűen” csak hat betűt vár, hogy leírjon, kimondjon Luther: revoco, azaz visszavonom. Luther válasza: „Nem vonhatok vissza semmit, ha csak valami helyesebbre meg nem tanítanak, mert a Szentírástól el nem térhetek”. Írásban is magyarázatát adta Kajetánnak, hogy miért tart ki a tételei mellett. De hiába magyarázza, a bíboros csak a rövid szócskát fogadná el helyes válasznak. Menekülnie kell Luthernek, nehogy elfogják. Stau-pitz segít: lovat küld a számára.

Elkezdődött egy olyan folyamat Luther életében, ami évekig tartott: életveszélyben volt.

Vissza Wittenbergbe

Menedékül a wittenbergi egyetem szolgált és Bölc Frigyes személye, akinek nevéhez méltó volt válasza, amit adott, mindahányszor valaki azt firtatta, miért túri meg Luther Mártont: „Semmi rosszat sem tudok róla, semmi (Folytatás a 9. oldalon)

Luther Márton Kajetán bíboros előtt.

kedésével szemben Luther 1518. május 16-án tartott prédikációjában kijelentette, hogy aki igaztalan átok alatt hal meg, üdvözül, bárhogyan temessék is el. Erről kémjei útján azonnal értesült Kajetán bíbornok is, aki éppen az ágostai gyűlésen a pápát képviselte. Erre a hírré sürgették a pápát, hogy végre már intézze el ezt az ügyet. Ekkor letartóztatási parancsot küldöttek Rómából Luther ellen s megbízták Kajetánt, hogy a

(Befejezés a 8. oldalról)
közöm nincs hozzá. Ha valamit helyte-
lenül tesz, vitatkozzatok és tárgyaljatok
vele Wittenbergben. Ott van az egyik
egyetemen. Ő maga válaszoljon. Olyan
sok tudósom van Wittenbergben, hogy
ha valami igaztalan dolgot cselekedne,
azok sem túrnék meg.”

Kajetán erőszakos igyekezete kudarc-
ba fulladt. Luther nem vonta vissza té-
teleit. Valami más megoldásra volt szük-

Andreas Karlstadt

sége Rómának. 1518 decemberében ér-
kezik a következő ember, Karl Miltitz
kamarás, aki, míg elérkezett Lutherig,
megtapasztalhatta az országban a köz-
hangulatot. Rá kellett döbennie, hogy
mennyire közkedvelt Luther az egy-
szerű nép körében. Így mire találkozá-
sra került a sor, Miltitz taktikát változta-
tott. „Sírt és hevesen vádolta Tetzelt,
mert ügyetlenségével okot adott a vitá-
ra”, Luthertől pedig nem kérte, hogy
vonja vissza tételeit.

Ezzel a módszerrel elérte, hogy Lu-
ther hiszékenyen bevonult a csapdába:
„Károly úr (Miltitz) röviden le fogja
írni az ügyek állását a pápa szentatyá-
nak és kieszközli, hogy a pápa őszent-
sége esetleg egy tudós püspököt bízson
meg az ügyvel, aki megmutatja a téve-
désen alapuló tételeket, amelyeket visz-
sza kell vonnom. S ha akkor bebizonyít-
ják, hogy tévedtem, szívesen visszavo-
nom tételeimet és a római szentegyház
tekintélyét és hatalmát nem gyengítem.
Ezután barátságosan, sőt csókkal vál-
tunk el egymástól” – reménykedett Lu-
ther, aki tehát tulajdonképpen úgy dönt,
hogy a békességre fog törekedni, mert
a pápát tiszteli.

Erős vár a mi Istenünk! (IV.) A rend bontó Luther

Mindez egy évvel azután történik,
hogy tételeit kiszögezte.

Szellemi termékek születnek

„Eközben a wittenbergi egyetem so-
ha nem álmódott fejlődésnek indult. Lu-
ther hihetetlen bőséggel és gyorsasággal
ontotta könyveit. Időnként három nyom-
da sem győzte kézirat-
tainak kinyomását. Könyvei szertevitték
a Szentírást alapu-
ló teológiát a szélröz-
sza minden irányába. Egész Európa felfi-
gyelt munkásságá-
ra s a mindenünnen
Wittenbergbe sereglő
egyetemi ifjúság szá-
mára új egyetemi épü-
letet kellett emelni.
Fokozta az egyetem
vonzerejét a nagyhí-
rű, humanista művelt-
ségű tudós tanár:
Melanchton Fülöp”
(V. J.).

A Bibliát olvasók és ismerők száma
tehát gyarapszik. Wittenbergben Luther
körül egy teológuskör alakul, melynek
tagja volt Andreas Karlstadt is, aki –

vannak. Az első napokban Eck és Karl-
stadt közt zajlott a hitvita a szabad aka-
ratról. „Végül az alattomos fickó min-
dent helyeselt, amit Karlstadt állított.
Jóllehet hevesen támadta őt, végül mé-
gis kijelentette, hogy teljesen egyetért
vele s ezen felül azzal kérkedett, hogy
Karlstadtot megnyerte saját álláspont-
jának” – jegyezte le Luther. A második
héten Luther vitázott Eckkel, de nem
lehetett a Biblia igéi alapján érvelni,
mert Eck tematizálta a vitát és azt igye-
kezett a hallgatóságnak bebizonyítani,
hogy Luther olyan nézeteket vall, mint
Husz János, akit száz éve máglyán meg-
égettek eretnek nézetei miatt. Ez volt a
fő iránya a támadónak: hogy Luther hu-
szita.

Az emberek tudatában a husziták meg-
vetni való eretnekeként éltek, és Luther
nem mondhatta, hogy nem ért egyet
Husz nézeteivel. Tehát szinte úgy tűn-
hetett, hogy maga mondja ki maga fe-
lett az ítéletet: huszita, tehát eretnek ő
is. Ügyes fogás Eck részéről, meg kell
hagyni!

Az, hogy Huszt megégették, erősen élt
az emberek tudatában. Luther, bizony
vesztésre állt, mert az embereket sike-
rült elbizonytalanítani Ecknek, akit Ró-
mában ezután kitüntetnek és Európa-
szerte elterjed a hír, hogy a lipcsei vitá-

A lipcsei vita.

amikor elhalni látszana a tételek okoz-
ta vihar – vitába száll Luther egyik leg-
nagyobb támadójával, az ingolstadt
Johann Eckkel, aki az egyházi hagyó-
mány védelmében érvel és támadja Lu-
ther tételeit. A két fél közti vitára Lip-
csében kerül sor 1519 júniusától több
héten át. Luther és Melanchton is ott

ban Eck legyőzte Luthert. Ami igaz is,
hiszen amiről vitatkoztak, abban Eck-
nek igaza volt.

Egy újabb olyan pillanat, amikor ham-
vában halhatott volna el a 95 tétel által
megindult ébredés. De Istennek más volt
a terve...

Kis Lucia

Az ipolysági református gyülekezet kezdeményezésére és a Firesz – Duna Menté szervezésében október 8-án **Szívesen szolgálnál a fiatalok felé?** – címmel zajlott a szolgáltók napja. A programot a Fiatal Reformátusok Szövetségében már évek óta ténykedő **Gyurcsis Júlia, Fekete Vince, Zá-horszky Zsuzsanna** és az ipolysági gyülekezetből **Izsmán Adél** biztosították.

A szolgálni vágyók és szervezők közös álma, hogy a barsi egyházmegyében is kibővíljenek a szigorúan a Biblia tanítására épülő, fiatalokat megcélzó rendszeres református ifjúsági alkalmak. Fontosnak tartjuk, hogy a fiatalok már ifjúságuk idejében megismerjék Istent és átadják neki életüket.

A szolgáltóknak szánt nap programja az ifjúsági munka gyakorlati kérdéseit tárgyalta: Hogyan is lehet jól szolgálni? Mire kell figyelni? Milyen szolgálatban lehetnék jó?

*

Isten az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég és ez a szolgálatban sincs másképp: szolgálatra Isten hív, Ő adja a talentumot hozzá, Ő készíti az alkalmat, Ő adja a szavakat a szánkba, Ő az Úr, mi a szolgák és mindennek az Ő dicsőségét kell szolgálnia – az elejétől a végéig. Amit viszont emberileg meg tudunk tenni azt meg kell tennünk, képességeink felső határáig. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk az ott elhangzottakat, hogy mindazok számára segítségül szolgáljon, akik a címben feltett kérdésre igennel válaszolnak:

Csodálatos dolognak tartom a növények természetének folyamatát. Minden a mag elvetésével kezdődik. Puha, gondosan előkészített földre elvetjük, aztán belocsoljuk. Amíg ki nem kelt, figyelemmel kísérjük, hogy ki ne száradjon a földje.

Ha kikelt, az nem a természet végét jelenti, hanem a kezdetét. Utána a palántákat átültetjük nagyobb poharakba, amelyekben több a föld, így a növény gyökere szerte tud ágazni, ami segítségével a palántánk képes lesz a tápanyagot és folyadékot felvenni a talajból. De ha ebben a szakaszban elhanyagoljuk a locsolást, előfordulhat, hogy a palántánk elszárad. Jobb esetben még magához térhet, ha azonnal vizet kap.

Így van ez a hitünkkel is. Amikor megszületünk, már el van vetve szívünkben a hit magja, amit ha nem locsolunk, nem táp-

Szívesen szolgálnál a fiatalok felé? Ipolyságon jártak a Duna mentések

Élj az Úrral és tanulmányozd az Ő igéjét! – Jézus mondja: „Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem” (Jn 10,27). Minden Istennek való szolgálat alapja a személyes kapcsolat Istennel. E nélkül az élő kapcsolat nélkül nem működhet a szolgálat. Isten az, Aki utat mutat, figyelmeztet, helyreigazít, védelmez és ajtókat nyit a szolgálatban. Törekedni kell tehát erre a szoros kapcsolatra Istennel.

Vizsgáld meg a szívedet! – „Mind den útját helyesnek tartja az ember, de az Úr vizsgálja meg a szíveket” (Péld 21,2). Isten akar és tud segíteni. Ha tekinteted az Úrra veted, nyilvánvalóvá teszi számodra gyarlóságaid.

Összpontosíts az erős oldalaidra! – Isten adottságokkal, tehetséggel, lelki ajándékokkal látott el minket, ami nagy kiváltság, de felelősséggel is tartozunk értük. El kell velük számolni, hogyan sáfárcodtunk velük – vigyázzván, mert sem a napot, sem az órát nem tudjuk, mikor lesz a számadás.

Olvasd és hallgass meg a segédanyagokat! – Rengeteg könyv, videó, előadás áll rendelkezésre, melyekkel élni lehet és kell.

Ismerd meg a magadról alkotott hazugságokat, amiknek hiszel. – A Sátán ott támad, ahol tud. A jó önismeret segít, hogy a gyenge oldalaidat is védeni tudd. Kétségekkel küzdhetsz, vagy túlzottan fejedbe szállhat a dicsőség. Óvakodjunk ezektől a szélsőségektől!

Hitünk állandó locsolásra vár

láljuk Isten igéjével, nem fog kihajtani. Ha már gyerekkorban hallunk Isten dolgairól, az már felér az első belocsolással. Így a hit magja is növekszik a szívünkben. Amíg

nem tudunk írni, olvasni, gondoskodni önmagunkról, addig ennek a magnak a locsolása a szüleinkre, lelkészeinkre, keresztszüleinkre hárul. Ezután következik a „palántakor”, amikor már külön „poharat” ka-

Legyen támaszod! – „Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük” (Mt 18,20). A szolgatársak közössége imában és támaszban az egész szolgálat alapja. Egymás terhére hordozzátok és osztozzátok meg az örömeiben, egymást szeretetben intsetek, egység legyen köztetek és Isten biztosan közte-tek lesz.

Emlékeztess magad az igazságra! – „Emlékezzetek csodatetteire, amelyeket véghezvitt, csodáira és döntéseire” (1Krn 16,12). Az ember hajlamos a felejtésre. Alakíts ki magadnak egy rendszert, amivel az Isten igazságaira folyton emlékezteted magad – készíts aktuálisan vezető igékből faliújságot és emlékeztess magad arra az útra is, amin Isten már végigvezetett – ehhez segítség lehet egy imanapló.

Istennel szolgálni nem könnyű feladat, sok küzdelemmel és szenvedéssel is jár, mégis a legcsodálatosabb dolog a földön és úgy van, ahogy az ige is mondja: „hívása az Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok” (Róma 11,29).

A kérdés tehát továbbra is ez: **„Szívesen szolgálnál a fiatalok felé?”** Ha igen, jelentkezhetsz szolgálatra a Firesz – Duna Menté oldalán vagy az ipolysági református gyülekezet e-mail címén. Legyen szó éneklésről, zenélésről, asztal körüli szolgálatról, csoportvezetésről, szervezésről... Várunk Téged!
Halászik Emese

punk, egy magasabb szintre lépünk, mikor már képesek vagyunk felvenni a táplálékot saját magunk. Vagyis tudjuk olvasni a Bibliát, eljárhatunk gyülekezetbe.

Ha nem locsoljuk rendszeresen Isten táplálékban gazdag vizével, igéjével hitünk palántáját akkor meglankadhat, vagy elszáradhat. Ha azt tapasztalod, hogy hited palántája elszáradt, vagy meglankadt, még mindig meglocsolhatod: amíg a gyökér ép, még fel tudja venni a táplálékot, és ismét kihajthat. Nincs más dolgod, mint odavinni a palántát az örök élet forrásához, Krisztushoz. Ha belőle merítesz, hited biztos, hogy újra kihajt, és egy idő múlva gyümölcsstermőre fordul. Locsoljuk meg tehát lelkünk palántáját rendszeresen! Ezekkel a sorokkal kívánom életedre az Úr bőséges áldását.

Benkő Sándor

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa IX. ülészakának 15. ülésén, melyre Komáromban, 2016. október 1-jén került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta.

– A tárgysorozatot – a kiegészített pontokkal együtt – egyhangúlag elfogadta.

– A Zsinati Tanács a 14. ülésén tárgyalta a lelkészjelölti jogállás megadásáról azon teológiai hallgatók számára, akik nem egyházunk tagjai. A szolnoki Schwancer Pál részére megadja a lelkészjelölti jogállást, mely jogállás a kérelmező teológiai tanulmányai befejezéséig hatályos.

– A Kalvínske hlasy szerkesztőjévé ki-nevezte Andrea Korečková segédlelkészt, aki köteles gondoskodni a két szlovák egyházmezeyét érintő események megfelelő publikálásáról (cikkek, vezércikkek, tudósítások, beszámolók begyűjtése, szerkesztése, írása). Andrea Korečková segédlelkész munkaviszonya 2016. október 15-től teljes munkakörre módosul. Kis Lucia köteles elkészíteni Andrea Korečková munkaköri leírását.

– Megállapította, hogy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyháznak nincs módjában lelkipásztorként alkalmazni a magyarországi Szilágyi Dénes Istvánt.

– Felhatalmazta az elnökséget, hogy mint munkáltató, összhangban a munkatörvénykönyvvel, a VIII. és a IX. egyházmezeye törvényt tudatosan sértő egyházközsegeinek lelkészeit levélben figyelmeztesse, hogy a közalapi törvény be nem tartásával súlyosan megsértették a munkarendet. A Zsinati Tanács felszólítja az érintett lelkipásztorokat, hogy 2016. október 31-ig szüntessék meg a törvényt sértő magatartást és megbízta a

A ZSINATI TANÁCS 15. ÜLÉSÉRŐL

Zsinati Elnökséget, szálljon ki a két érintett egyházmezey közgyűlésére, és tájékoztassa a közgyűlést a törvénysértés várható következményeiről.

– Kijelenti, hogy az ingatlaneladás végső jóváhagyásának szokásjoga továbbra is saját hatáskörébe tartozik, és visszautasítja, hogy ezen jogát alsóbb egyházi testületek szintjéről megkérdőjelezze bárki is. A Zsinati Tanács megállapítja, hogy a Bezői Református Egyházközség ingatlan eladási ügyében hivatalból indított egyházfegyelmi eljárás jogalapját az illetékes egyházmezeyei ügyész helytelenül ítélte meg. A IV. szabályrendelet 29. § második bekezdése értelmében az ügyész a vád képviselőtől csak az illetékes egyházi hatóság utasítására léphet vissza. Így a Zsinati Tanács határozatában elrendeli, hogy a vádat képviselje az ügyben.

– Kéri az Esperesi Hivatalokat, hogy 2016. október 31-ig jelentsék be a Reformáció 500 egyházmezeyei rendezvényeit. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház a Reformáció 500 központi rendezvényeként 2017. november 17-re és 18-ra ünnepi Zsinatot hív össze. A Zsinati Tanács indítványozza, hogy a Zsinat hirdessen gyűjtést a Reformáció 500 rendezvényeire. A 2016. december 15-től 2017. február 15-ig meghirdetett gyűjtés szolgálná ezt a célt. A Zsinati Tanács kezdeményezi, hogy a reformációs jubileum alkalmával minden egyházközség újítsa fel, tegye rendbe a református lelkészek, tanítók és gondnokok síremlékeit, továbbá kezdeményezi a Zsinatnál, hogy a közalapi törvény módosításával a 2017-es év befizetéseiből 30 000 euró a Reformáció 500 alapra legyen elkülönítve. A Zsinati Tanács pályázatot ír ki a Reformáció 500 emlékjel elkészítésé-

re. A Reformáció 500 rendezvényeinek előkészítésével Géresi Róbert püspök-helyettest, Nagy Ákos Róbert esperest, Kassai Gyula esperest, Furik Csaba zsinati tanácstagot és Rákos Loránt zsinati tanácsost bizza meg, valamint úgy határoz, hogy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház társszervezőként részt vesz a Tompa Mihály emlékévé méltó megünneplésében.

– A Zsinati Tanács a zsinat IX. ülészakának 4. ülését 9.00 órai kezdettel 2016. november 4-re Rimaszombatba hívja össze a következő tárgysorozati pontokkal: A Zsinat IX. ülészaka 3. ülése jegyzőkönyvének elfogadása; az egyház gazdálkodási rendjéről szóló törvény; a Komáromi Református Egyházmezey indítványa a közalapi befizetések befagyasztására; A II. Helvét hitvallás új fordításának elfogadása; Reformáció 500.

– Tudomásul vette, hogy Milen Marcell lelkipásztor nem fogadta el a Zsinati Tanács szolgálatba történő kirendelését a Magyarbódi Református Egyházközségbe.

– Hozzájárult Sasák Attila lelkész megválasztásához az Érsekújvári Református Egyházközségbe.

– Hozzájárult Dobai Egyeg Kamilla lelkész megválasztásához a Sóksselőcei Református Egyházközségbe.

– Tudomásul vette, hogy Kalocsai Alexandra beosztott lelkészt Fazekas László püspök az 1/2005-ös számú törvénnyel összhangban áthelyezte beosztott lelkésznek a Hetényi Református Egyházközségbe.

– Jóváhagyólag tudomásul vette, hogy Fazekas László püspök a titkári feladatok ellátására 2016. október 1-jei hatállyal Sasák Attila lelkipásztort kérte fel.

reformacio.ma

A Kárpát-medence református egyházainak közös jubileumi honlapja, a reformacio.ma. A reformációi emlékévé során hírekkel, interjúkkal, riportokkal, Kárpát-medencei eseménynaptárral, történelmi időkerékkel, kvízekkel és interaktív térképpel várja a látogatókat. A reformacio.ma honlap célja, hogy naprakészen hírt adjon a jubileumi időszak történéseiről és bemutassa a reformáció ma is megnyilvánuló példáit, hogy információval szolgáljon a református közösségek jubileumi programjairól: a gyülekezeti eseményekről éppúgy, mint a regionális találkozókrol, valamint a központi református, ökumenikus és állami programokról. Egyházunk gyülekezetei számára is jó lehetőség a honlap böngészésre, tájékoztató- és híryanaggal való feltöltésre.

reformata.sk

Egyházunk vezetése a reformáció 500. évfordulója alkalmából 500 gondolatot tervez összegyűjteni és megosztani a reformációval kapcsolatosan 2016. október 31-e és 2017. december 31-e közt a reformata.sk honlapon.

A gondolatok egyházunk tagjaitól származnak, ugyanis gyülekezeti tagok, presbiterek, gondnokok, lelkészek adnak választ az alábbi kérdések valamelyikére: *Miért vagyok református? Mit jelent ma reformátusnak lenni? Mi az a legfontosabb érték, amit a reformáció adott? Miben kell ma reformálódnia az egyháznak? Mi a reformátusság küldetése ma?*

A honlap nyitó oldala az aktuális gondolattal naponta frissül, melyek csokorba szedve, a jubileumi évben majd könyvformában is megjelennek.

A szlovákiai keresztyén egyházak képviselői a vasárnapnak ünnepnapként való megélését kérik a keresztyénektől

2016. október 24-én a Szlovákiai Evangélikus Egyház pozsonyi székházában került sor a szlovákiai keresztyén egyházak soron következő találkozására, melyen az alább olvasható nyilatkozatot fogadták el:

Az emberek többsége számára a család a legnagyobb érték. Mindenkinél nagyobb szüksége van egy olyan közösségre, ahol feltétel nélkül és szeretetben elfogadják; ahol jut idő a másira. A családok szét hullásának egyik oka lehet, ha rosszak a szociális és társadalmi feltételek. Az egyik családtagnak messze kell utaznia a munka után, a másik naponta késő estig dolgozik. Sok szülő kénytelen megállapítani, hogy a munkahelyi kötelességei nem teszik lehetővé, hogy több időt töltsön gyermekeivel.

A munkanapok és a nyugalom napja közti különbségek egyre jobban elmosódnak, ami nagy kárt okoz a családoknak. Főleg a nők – édesanyák azok, akik a vasárnapot kereskedelemi egységben töltik. Az a társadalom, amely a család

dot szeretné támogatni, meg kellene, hogy őrizze a vasárnap nyugalmát. Az alkalmazottaknak joguknak kellene lenni ahhoz, hogy a hétvégét a családjuknak, a lelki értékeknek és a pihenésnek szentelhesék.

A vasárnap az Úr napja, melyen az Ő teremtetésének művét ünnepljük. Jézus Krisztus napja, a feltámadásának és a Szentlélek kitöltetésének az ünnepe. Arra kérünk minden keresztyént, hogy térjünk vissza a vasárnapnak ünnepnapként való megéléséhez, ahogy arra bennünket kötelez Isten parancsolata.

Hívunk minden keresztyént és jóakarátú embert, hogy éljük meg a vasárnapot családi körben, szánjuk az időnket Istennek és a munkával töltött hét utáni pihenésnek.

Meg vagyunk győződve arról, hogy megérett az idő arra, hogy többet beszéljünk a vasárnapi nyitva tartás szigorúbb szabályozásáról. Ebből az okból fordulunk a nyilvánosság, a törvényhozók, a szakszervezetek, az önkormányzatok képviselői és a társadalmi szer-

vezetek felé, hogy közösen teremtsük meg a feltételét annak, hogy javítsunk a családok életén.

Stanislav Zvolenský,

pozsonyi metropolita-érsek, a Pozsonyi Főegyházmezge főpásztor, a Szlovák Püspöki Konferencia elnöke, római katolikus egyház

Miloš Klátik,

a Szlovákiai Evangélikus Egyház püspök-elnöke, a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke

Ján Babjak,

eperjesi érsek-metropolita, a Főpapok Tanácsának elnöke, görög katolikus egyház

Rastislav,

eperjesi főérsek, cseh és szlovák ortodox egyház

Fazekas László,

püspök, szlovákiai református egyház, a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának alelnöke

Pavel Procházk,

országos felügyelő, szlovák metodista egyház

Végül a hazai, nagykaposi gyülekezet Apáti Miklós kórusa szolgált **Barkó Zsuzsa** vezetésével, akik az utolsó, *Küldd Szentlekedet* című éneket a *Fabotó* citerazenekarral tették különlegessé.

Az egyházzenei osztály megbízásából **Kovács Palcsó Edit** értékelte és buzdít-

Zúgó harang, ének és orgonahang... Az ungi egyházmegye VI. kórustalálkozója

Szeptember 11-én, már hagyományosan a nagykaposi református templomban zajlott a kórustalálkozó, hét kórus részvételével. A gyülekezet lelkipásztor, Pándy Árpád kérte Isten áldását a megjelentekre.

A nagykövesdi gyülekezet énekara **Gulyás Hajnalka** szakavatott vezetésével tett bizonyosságot keresztyén könnyűzenei művekkel. Majd a kárpátaljai Eszenyből érkezett csupa fiatal lányból álló *Immanuel* kórus kristálytisza éneklésében gyönyörködhattunk. A 10 éves nagykaposi *Cantabile* kórus a születésnapját azzal ünnepelte, hogy az énekari tagok új ruhát kaptak. A válogatott hangú kórus mindegyik tagja pedagógus. Kvalitásaikat jelzi az is, hogy a 2011 májusában Galántán megrendezett Kodály Napokon aranyásvos minősítést kaptak.

A **Baloghné Domonkos Malvin** vezetésével működő *Erdélyi János Vegyeskar* által megérkeztek a férfiak is a kórustalálkozóra. A *Búzavirág népdalkört*

ugyancsak **Baloghné Domonkos Malvin** vezeti. Énekeiket a könnyedebb keresztyén énekek közül választották. A

vendégként meghívott örösi református kórus **Hornnyák István** vezetésével a megszokott erővel szolgált. Bizonyosságtételük örömteli, bátorító, lelkesítő volt.

totta a résztvevőket. Az egyházmegye esperesének, **Kraus Viktor**nak zárszavát követően a kórustalálkozó szeretetvendégséggel folytatódott.

–bn–

A pozsonyi egyházmegye missziói napjára a különlegesen jó adottságokkal rendelkező Alistálon került sor. Központi fekvése, jól felszerelt imaháza, nagy belső udvara szinte kínálja magát: használjatok.

Szeptember 15-én, csodálatosan szép idővel is megáldotta az Úr a résztvevőket. **Somogyi Alfréd** esperes hívta a hallgatóságot a hitben járás útjára, hogy igazakká legyünk, akiknek krisztusi látás és isteni értékrend adatik. **Prazsák László** és **Csilla** zenében folytatták a dicsőítést és a biznyságtételt.

A délutáni evangelizációt **Szeverényi János**, a Magyarországi Evangélikus

A Hallei Református Egyházkerület küldöttsége **Jutta Noetzl** hallei lelkész-esperesnő vezetésével szeptember 15-e és 18-a között tett hivatalos, egyházkerületi látogatást egyházunkban, hogy megismerkedjenek az itt folyó szolgálatokkal, a gyülekezetek életével és az egyház cigánymissziójával.

Személyesen győződhetek meg a helyi viszonyokról és találkozhattak a szolgálattévőkkel. A csoport látogatásának legnagyobb részét a gömöri gyülekeze-

tekben zajló cigánymissziós szolgálat megtekintése tette ki. **Tóth Zsuzsanna**, cigánymisszióval megbízott lévita és a HEKS svájci segélyszervezet által támogatott cigánymissziós program koordinátorának vezetésével a németországi csoportnak volt alkalma több helyszínen is megtekinteni a helyi cigány közösségek életkörülményeit, egyházunk cigánymissziós, evangelizációs tevékenységét. A vendégek látogatást tettek Darnyán, Simonyiban, Feled és Pálfala érintésével érkeztek meg Szalócra, ahol a református egyházközösség gyülekeze-

Egyházmegyei missziói nap ALISTÁLON SZÉP IDŐBEN

Egyház országos missziói lelkésze tartotta, aki a nap vezérigéjére a *Zsolt 50, 15-re* és a *Lk 7, 11–17-re* fűzte fel mondanóját. Amikor a mélységből, a halálból hozza ki Jézus a naini ifjút.

Az igemagyarázó – missziói útjainak köszönhetően – mérhetetlenül változatos közeg- és emberi sorsvariációkból merítette az illusztrációt mondanója alátámasztásául, bizonyítékául. A szószéki statikus prédikációkhoz szokott fülekre és szívekre remélhetőleg felszabadító hatással volt a lelkész impulzív lényé és mondanója. A nyomorúság megra-

pasztalását és az onnan való kimenekítést mondta el egy majd harminc évet börtönben ült, ma már szabad ember, a magyarországi **Boros Lajos**. Akit a börtönben talált meg az Úr, ezért ott kellett szolgálnia éveken keresztül, mint a börtön bibliáoráinak a zenei vezetője. Két lábán járó bizonyíték ő, hogy az Úrnak semmi sem lehetetlen: „kutyából is lesz szalonna”.

Az alistáli gyülekezet Szela ifjúsági zenekara szolgált még dicsőítéssel, majd szeretetvendégség zárta a napot.

–kdl–

Németországból Szalócra Cigánymisszió és tapasztalatcsere

ti napján vehettek részt, melyen németországi vendégeink nagyon jól érezték magukat, ahol csaknem kétszáz résztvevővel zajlott az evangelizáció.

A látogatók a gömörhorkai templomban meghallgathatták **Szaszák Malvin** lelképásztor előadását a gyülekezet tevékenységéről, majd kirándulásképpen meglátogatták a betleri Andrassy-kastélyt. A csoport lelkésztagjai a vasárna-

hároméves program keretében sport-, családi, és evangelizációs délutánra került sor – németországi lelkészekkel való találkozással egybekötvé.

Palcso Attila külügyi tanácsos és **Tóth Zsuzsanna** cigánymissziós referens vezetésével érkeztek a németországi vendégek, akik tevékenységünket szerették volna megtekinteni.

Az alkalom a **Vidinszky István** vezetete ifjúsági zenekar hívogatásával vette kezdetét. Majd a helyi lelképásztor (jelen sorok írója) a *Zak 8,8* versével köszöntötte a jelenlevőket, kiemelve, hogy a Tőle eltávolodott embert Isten újra a népévé, gyermekévé hívja és szeretné tenni, amiért drága árat fizetett Fia halála által a golgotai kereszten. És aki ezt a szeretetet, Őt magát befogadja, az az Ő népévé lesz itt és egykor őnála is ott lesz az örökkévalóságban, Jézus Krisztus által.

Az áhítatot a focitorna követte, minek történései alatt megérkeztek a németországi lelképásztorok is, akik ismerkedtek a helyi viszonyokkal, gyülekezeti tagokkal, emberekkel. A pálfalusi roma dicsőítő csoport Isten szeretetét énekel és biznyságtétellel hirdette, az estét és az egész napot a helyi fiatalok éneklése, zenélése, valamint imádság zárta.

Isten végezze el munkáját ezen alkalom által is az emberi szívekben, hogy üdvösségben lehessen részünk az Ő országában, kegyelméből, Jézusért!

André János

pi istentiszteleteken – a szállásadó gyülekezetben – hirdették az ígét: **Jutta Noetzl** a hallei dóm gyülekezetének esperes-lelkésze a komáromi, **Peter Eichfeld** ascherslebeni lelkész a vágfarkasdi, **Helge Hoffmann** magdeburgi lelkész a tanyi, **Jürgen van Wieren** burgi lelkész az ógyallai és **Sabine Beck** halberstadti lelkész a hetényi gyülekezetben.

Palcso Attila

Szeptember 16-án Szalócon a HEKS svájci segélyszervezet által támogatott

Szeptember 30-án Szatmárnémetiben tett látogatást a nagykaposi református nőegyesület. A találkozás célja egy hosszú távú hagyományápoló, hitépítő baráti kapcsolatot kialakítása volt.

Az egész napos nyárutói meleg kegyelmi ajándéknak számított. A fogadó gyülekezet lelkipásztorai, **Bogya Kiss Ferenc** és **Bogya Kiss Mária** nagy szeretettel készítették számunkra egy tartalmas és lelkiekben gazdag napot.

A templomban, áhítattal kezdődött a program, majd a helyi református gim-

Október 1-jén istentisztelettel kezdődött a népdalcsoportok találkozója Alsófaluban.

Tóth László lelkipásztor a *Zsolt 95, 1–3* alapján elmondott igehirdetésében hirdette az örvendezés, a hálaadás fontosságát. Elmondta, hogy az úgynevezett *realisták* ezernyi érvet felhozhatnak azzal kapcsolatban, van-e okunk egyáltalán örvendezésre. És valóban: ha a világ, a társadalom, a gömöri régió, vagy netán kisebbségünk helyzetére tekintünk, ta-

Újlóton volt egy vándorkiállítás Bibliák a világ minden tájáról

Újlóton megrendezésre került a *Biblia az utakon* című kiállítás, mely felemelő és érdekes volt.

Az ünnepélyes megnyitót október 4-én volt és a Bibliák 19-ig voltak megtekinthetőek, majd továbbutaztak egy másik községbe, egy másik kiállításra. Mint megtudtuk, már fél éve vannak úton a könyvek, s még másfél évig fognak utazni.

A több mint 220 Szentírás (kiegészítve a helyi lelkésznek Bibliáival is) közt akadt jó pár különlegesség is. Érdekesként említeném a Dalí-Bibliát, mely limitált kiadásban Salvador Dalí katalán festő képeivel illusztrálva jelent meg, vagy azt, amelyeknek minden könyvét

Október 21-én Nagysallóban, a barsi egyházmegye lelkészei és tanácstagjai számára meghirdetett előadáson, **Sógor Csaba**, európai parlamenti képviselő (RMDSZ, EPP), református lelkész *Európa jövője és a keresztyén ember felelőssége* címmel tartott előadást.

Mivel az EU tagjai vagyunk, természetes, hogy aggódunk Európa jövőjéért. Figyelemmel kísérjük azokat a problémá-

Nagykapos és Szatmárnémeti Kezdetek egy folyamatnak

náziumban – amelynek jelenleg 620 diákja van – **Poti Eduard** történelemtanár bemutatta az iskola múltját, történelmét a jelen időkig. Utána a várost mutatta be a tanár úr, majd szeretetvendégségre invitáltak a helyi nőszövetség tagjai, ahol aztán közös beszélgetéssé alakult a barátságkötés alkalmá. Beszámoltunk egymásnak szolgálatainkról, diákioniai munkánkról, egyházi szintű segítségünkről.

Hagyományörzők találkozója Alsófaluban Istentisztelettel vette kezdetét

lán mi magunk is elbizonytalanodunk. Ám, ha Isten csodálatos dolgait vesszük számba, ezer okunk lesz az örvendezésre. Erre indít a Szentírás naponkénti olvasása – nem csak a reformáció hónapjában –, hanem egész esztendőben. Legnagyobb örömünk forrása, örök hálaadásra indító ok Jézus Krisztus bünt eltörlő golgotai áldozata.

A késő délutánig tartó kötetlen beszélgetés folyamán sor került hálaadó imádságra, köszönetnyilvánításra, ajánlódzkodásra, majd a nap végén a vendégek részéről elhangzott a szeretetteljes meghívás is, hogy mélyülhessen a nőszervezetek kapcsolata.

Hála mindezt Istennek, a mi Urunknak, aki egész napos elfoglaltságunk felett őrködött!

–fa–

Az igehirdető nagyra értékelte a népdalénekesek igyekezetét, hogy éltetik a hagyományt, örömet öntenek a szívekbe, mosolyt fakasztanak. Az istentisztelet ünnepi ebéd követte, majd színpadra léptek a gömörújfalusi, a tornaljai és a várhosszúréti hagyományörző csoportok énekesei.

Tóth László

más-más nyelven írták (értelemszerűen tehát 66 nyelven íródott, s a világon csak három darab van belőle. Az egyiket a kiállításra Svájc adta kölcsön). Láthattunk katonák részére gyártott vízálló Bibliát is, ami a kiállítás során egy akváriumba volt téve.

Látható volt a Tóra is tekercsre írva; de MP3-as lejátszón is hallgathattunk Bibliát, melyet Ausztráliában készítettek a pápua új-guineai analfabéta őslakosok részére, és még sorolhatnánk a különlegességeket. Elmondható, nagy élmény volt mindezeket látni, forgatni!

A kiállítás megtekintése előtt meghallgathattuk a Lóti Völgyek folklór énekkar szolgálatát, valamint – felkérésnek eleget téve – jelen sorok írója, a gyülekezet lelkipásztora tett bizonyosságot arról, hogy mit jelent számára a Szentírás.

Sándor Veronika

Sógor Csaba Nagysallóban járt MI LESZ VELED, EURÓPA?

kat, amelyek egész Európát érintik (már amennyi ezekből eljut hozzánk), van, hogy reménykedünk, van, hogy elkeseredünk, néha pedig nem értünk egyet a döntésekkel – kezdte bevezetőjét **Sógor Csaba**, akinek az előadásán **Pásztori**

Attila lelkipásztornak köszönhetően vehettünk részt.

Betekintést nyerhettünk az európai parlamenti képviselők munkájába, őszintén beszélt a nehézségekről és a sikerekről (*Folytatás a 15. oldalon*)

(Befejezés a 14. oldalról)

ről egyaránt: emberjogi, biztonságpolitikai, határvédelemmel vagy éppen munkaügyekkel kapcsolatos kérdésekről is.

Elmondta, hogy az áldozatkészségre, a szolidaritásra, a segítségnyújtásra alapozott közös Európa 28 országából azonban jószerével csak a mi területeinken maradt meg, a régi társadalmi berendezkedésnek köszönhetően, a közösségi szellem, a hit, az Isten, haza, család, munka sorrendje.

Felvázolta az EU nagy és aktuális kérdéseit: klímaváltozás, élelmiszerbiztonság, környezetvédelem, menekültügy. Nemcsak azért, hogy tudjuk, mivel fog-

Sógor Csaba Nagysallóban járt MI LESZ VELED, EURÓPA?

lalkoznak, hanem azért is, mert keresztyén emberként, lelkeszként mindegyikünknek állást kell foglalnunk ezekben a kérdésekben és éppen itt kezdődik a keresztyén ember felelőssége, mennyire élünk környezettudatosan, nyitottan, párbeszédre készen – mondta.

Bennünket természetesen leginkább a menekültügy érdekelt. Táblázatok, térképek segítségével magyarázta el nekünk, mennyire összetett a téma. Mint mondta, a háború elől, a túlnépesedés miatt, a klímaváltozás okán menekülők (a két

utóbbi még nem is érte el Európát) adataival állandóan számolnunk kell. Ebben a kérdésben dönteni, törvényeket hozni, többszörös felelősség: politikai, jogi, és humanitárius, azaz keresztyén felelősség egyszerre.

Európa jövőjével kapcsolatban többféle elképzelést vázolt fel. Véleménye szerint sok múlik majd az egyén, a közösségek és régiók felelős hozzáállásán. Az előadást beszélgetés követte.

Ambrus Erika

TIZENEGYEDSZER TÍZ NAPON ÁT Bátorkeszi István Napok Bátorkeszin

Október 22-e és 31-e közt 11. alkalommal rendezte meg a Bátorkeszi Református Egyházközség presbitériuma a Bátorkeszi István Napokat.

A község szülötte, Bátorkeszi István gályarab-prédikátor emlékének adózva, de a jelenkor népét „megcélözva” állítják össze évről évre a többnapos ünnepi rendezvénysorozatot.

pásztoraik kíséretében, hogy Isten és egymás jelenlétében töltsék a szombat délutánt. **Vámos Béla** felsőpatonyi lelkipásztor hívó és ateista tudósok, gondolkodók életpéldájának, gondolatainak a bemutatásával próbálta árnyalni az oktatás egyoldalúságát. (A lelkész a hét során még egyszer tartott előadást a község diákságának). A délután az alistáli gyülekezet fiataljaiból álló Szela zenekar dicsőítésével zajlott.

Béla, a gyülekezet nyugdíjba vonult lelkésze, **Csiba Zoltán** madari, **Erdélyi Adél** perbetei, **Tatár István** kisújfalui lelkipásztorok, **Szénási Szilárd** esperes és **Nátek Sándor**, Érsekújvár nyugalmazott lelkipásztor is magyarázta a híveknek Isten igéjét. Czinke Tímea rendhagyó hittanórákon gazdagította a fiatalokat, a zsámbéki **Keresztes Nagy Árpád** mesemondó, bábművész pedig Mátyás királyról szóló mesével szórakoztatta a gyerekeket.

A méltó megemlékezéshez a gyülekezet az évek során Bátorkeszi István gályarab-prédikátor és Kálvin János em-

Vámos Béla előadás közben.

Az 50 éve konfirmáltak csoportja.

A nyitó alkalomra október 22-én került sor a templomban, ahová vendégeket invitáltak a gyülekezet lelkészei: **Czinke Zsolt** és **Czinke Tímea**. A komáromi egyházmegye konfirmációra készülő fiataljai gyűlhettek össze, lelki-

Hadd említsek néhány további programot is (a teljesség igénye nélkül) a gazdag programból: a gyülekezet megemlékezett 1956-ról és megszervezte az 50 éve konfirmáltak találkozóját. A napok során a helyi lelkészekon kívül Nagy

lékére domborművet, valamint a kitelepítettek emlékére kopjafát avatott. Az ünnepfolyam ezeknek az emlékjeleknek a megkoszorúzásával lett teljes.

–kl–

A Rozsnyói Református Egyházközség a reformáció havában köszöntötte Nagy András gondnokot, aki 2016. október 6-án töltötte be 60. életévét.

A gyülekezet október 9-én, az istentisztelet keretében, a jubiláns családja jelenlétében adott hálát Nagy András éle-

Megálló egy évforduló kapcsán

téért és szolgálataért. **Buza Zsolt** lelkipásztor a *Róma 8,31–33* alapján üdvözölte őt és elmondta, hogy olyan szolgáltevőnek ismerte meg őt, aki fáradhatatlanul munkálkodik Isten ügyéért. A rozsnyói közösség a 134. zsoltár harmadik versével adott hálát az Úr kimond-

hatatlan szeretetéért, hogy ilyen szolgáltevőt adott számukra.

Isten áldása kísérje az 1956-os veteránt és adjon neki még számos évet a saját és az Úr házában! Az Úr dicsősége ragyogja be életünket, Ő legyen őriző pásztorunk.

Buza Zsolt

Cigánymisszió. Szeptember 30-a és október 2-a között Berekfürdön cigánymissziós konferencia zajlott az MRE Missziói Irodája szervezésében. A találkozóon a Kárpát-medence tagedyházaiknak cigánymissziós munkatársai találkoztak, köztük voltak a szlovákiai református cigánymisszió munkatársai is. Meghallgatták Valkó István lelképásztor előadását, aki a kultúra és a hit közötti kapcsolatra kereste a választ. Este pedig a Romano Glas együttes volt a vendég.

Egyházmegyei közgyűlés. A pozsonyi egyházmegye őszi egyházmegyei közgyűlése október 22-én Nemesócsán zajlott. Elfogadták a közalapi segélykérelmek besorolását. Támogatásra javasolják: Alistál (templom), Kulcsod (templom), Diósörgepatony (templomtorony) kérelmét. Az egyházmegye jövő évi Reformáció 500 teljes programját és egy emlékjel felállítását is megszavazták. A központi rendezvény időpontját 2017. szeptember 3-ában, helyszínét a somorjai Pomléban jelölték meg. Jóváhagyta a testvér-egyházmegyei megál-

lapodást a Pozsonyi és a Veszprémi Református Egyházmegye között. A megüresedett zsinati lelkészi helyre jelöltek állított Varga László lakszakállasi és Édes Árpád alistáli lelkészek személyében; egyházmegyei lelkészi tanácsagnak megválasztotta Varga László Lakszakállas-szilasi lelképásztort.

Hálaadó istentisztelet. A Zempléni Református Egyházmegye 2016. novem-

Pályázat

Az Ungi Református Egyházmegye az 596/2003-as törvény 4. §-a és az 552/2003-as törvény 5. §-a alapján pályázatot ír ki a Vajáni Magyar Tanítási Nyelvű Református Egyházi Alapiskola igazgatói tisztének betöltésére. A pályázatokat az esperesi hivatalba kell benyújtani nyomtatott formában **2016. december 9-ig** postán, vagy személyesen. A jelentkezés feltételei:

Másodfokú egyetemi végzettség a 437/2009 számú kormányrendelet alapján; az első pedagógiai minősítő vizsga sikeres abszolválása; legalább ötéves pedagógiai gyakorlat; a magyar és a szlovák nyelv alapos ismerete; az iskolaügyi törvényekben való jártasság; erkölcsi és személyiségi feltételek az 552/2003-as számú törvény 3. § (3) és (4) bekezdése alapján; vezetői képességek; aktív számítógépes ismeret (Word, Excel...); büntetlen előélet; megfelelő egészségügyi állapot és ennek igazolása; megbízhatóság, felelősségtudat, rugalmasság.

Az aktív református gyülekezeti tagság és a katechetikai képzettség előny lehet, de nem feltétel.

A szükséges igazolások és dokumentumok: írásos kérelem; a jelentkező végzettségét igazoló okiratok hitelesített másolata; a pedagógiai gyakorlatot igazoló okirat; szakmai önéletrajz; az iskola fejlesztésével kapcsolatos koncepció, maximum 4 A4-es oldal terjedelemben; a büntetlen előélet igazolása; orvosi igazolások; becsületbeli nyilatkozat a feltüntetett adatok hitelességét illetően; becsületbeli nyilatkozat, hogy – a törvényben meghatározott indokok alapján – nem volt korábban már igazgatói tisztségből felmentve; engedély a fenntartó számára, hogy a pályázó adatait a pályázat céljaira felhasználhassa.

A pályázatokat az esperesi hivatalba kell eljuttatni. Cím: Ungi Református Egyházmegye Esperesi Hivatala – Seniorský úrad užského reformovaného seniorátu, Križany 102, 079 01 Krišovská Liesková. A borítékra írják rá: **Iskolai-gazgatói pályázat – ne nyissák ki!**

ber 27-én, 14.00 órakor a királyhalmeci református templomban ad hálát az Emberi Erőforrások Minisztériuma által folyósított támogatásból megvalósult tizenhárom beruházásért.

A Barsi Református Egyházmegye 2016. december 11-én, 14.00 órakor a nagysallói református templomban ad hálát az Emberi Erőforrások Minisztériuma által folyósított támogatásból megvalósult tizenkilenc beruházásért.

A Pátria rádió református műsorai:

November 27-én, advent első vasárnapján 10.30 órai kezdettel a perbenyiki gyülekezet istentiszteletének élő közvetítésére kerül sor. Igét hirdet Szabóné Kozár Éva.

December 4-én, advent második vasárnapján a 7.05-kor kezdődő Világosságban Kissné Tóth Ilona farnadi lelképásztor adventi gondolatait osztja meg a hallgatókkal.

December 18-án, advent negyedik vasárnapján a 7.05-kor kezdődő Világosságban Varga László lakszakállasi lelképásztor a Jel 3,19–20 alapján arról szól, hogy Jézus az ajtó előtt áll és zörget.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelentetése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelképásztoraikat, gondnokait és iratterjesztőit, akárcsak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb **december 20-ig** jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőségei bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma.

Az előfizetés egyébként folyamatos – akinél nincs semmilyen változás, nem kell megújítania. Tehát akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlét 2017-re ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén.

Lapunk éves előfizetési díja változatlanul **4,20 euró**. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak januárban azzal a pénzesutalvánnyal térítsék meg, amit a januári számmal együtt küldünk.

A Bibliaolvasó vezérfonal ára is változatlanul **17 cent**, az igényelt példányszámban az esperesi hivatalok útján kapják meg a gyülekezetek.

A szerkesztőség

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: **930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.**

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: **031/55 90 141** (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk. A tudósítások teljes terjedelemben megtalálhatóak a www.reformata.sk honlapon.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09